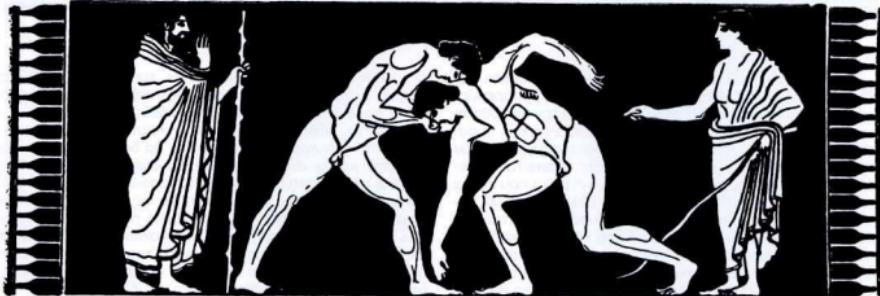

Ο ΚΕΡΔΩΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Κωνσταντίνη Ι. Γούγκαρη
Λέκτορας Φιλοσοφίας Αθλητισμού
ΤΕΦΑΑ Πανεπιστημίου Αθηνών

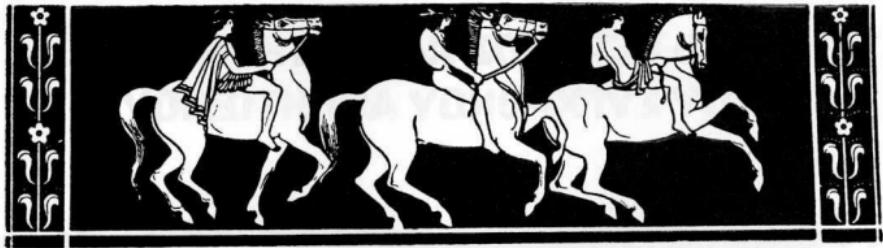
Ο κερδώσ χαρακτήρας του σύγχρονου αθλητισμού αποτελεί μια αρνητική άποψη του τελευταίου, σε αντίθεση με άλλες όψεις του, όπως η πολιτισμική, η αισθητική ή η συγκινητιστική. Η πλευρά αυτή επιβούλευται τον ανθρωπιστικό ρόλο του αθλητικού φαινομένου σήμερα, και τείνει να υποσκελείσει όλες τις άλλες λειτουργίες του, υπονομεύοντας όχι μόνο το αθλητικό πνεύμα αλλά και το σύστημα αξιών της κοινωνίας γενικότερα. Τα ερωτήματα που διερευνώνται στο άρθρο αυτό είναι τα εξής: σε τι συνίσταται ο κερδώσ χαρακτήρας του αθλητισμού, ποια είναι τα αίτια του και, τέλος, ποιοι είναι οι τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος.

Οι συνιστώσες του κερδώσ αθλητισμού

Το φαινόμενο του κερδώσ αθλητισμού δεν εντοπίζεται σε τοπικό μόνο ή εθνικό επίπεδο αλλά οπουδήποτε υπάρχει σύγχρονος αθλητισμός κορυφής. Συνίσταται, καταρχήν, στη διακίνηση τεράπτων χρηματικών ποσών στο χώρο του αθλητισμού, γεγονός που έχει μετατρέψει τον αθλητισμό από ιδέα σε ελκυστική για τις εμπορικές εταιρίες επιχείρηση. Η στροφή του ενδιαφέροντος των μεγάλων εταιρειών προς τον αθλητισμό πυροδοτεί τον ανταγωνισμό μεταξύ τους, από τον οποίο ο αθλητισμός πολιορκείται όλο και περισσότερο. Ανταποκρινόμενος στις απαιτήσεις του κέρδους, καταντά μια εμπορική διαδικασία, που συνοδεύεται μάλιστα από ανάλογο υπερθέαμα και χολγούντων σάους κακής αισθητικής¹. Όλα αυτά συνιστούν την επιχειρησιακού τύπου δομή του σύγχρονου αθλητισμού και τη διαιρέσφωση του σε σημαντικό κλάδο της παγκόσμιας οικονομίας².

Τα δελεαστικά ποσά που διατίθενται έχουν διαφέρωσει σε μεγάλο βαθμό και τη συνειδηση των πρωταθλητών – αν και υπάρχουν αθλητές που αντιστέκονται ακόμη. Ο ανταγωνιστικός αθλητισμός αποτελεί μια συστηματική μορφή αθλητης

μέσω της οποίας ο αθλητής επιδιώκει σπουδαία οικονομικά οφέλη και υψηλή δημοσιότητα. Η επιθυμία των εμπορικών εταιρειών να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους και η νοοτροπία του πρωταθλητή να κερδίσει χρήματα από την επιτυχία οδηγούν σε μια μορφή εξαγοράς της νίκης, σε μια εμπορική συναλλαγή μεταξύ αθλητή και εταιρίας με κοινό στόχο το κέρδος. Εταν ο αθλητής μετατρέπεται τελικά σε διαφριστικό μοντέλο της εταιρείας και σε περιφερόμενο ζωντανό πλακάτ. Η απλοτοια του κέρδους είναι τόσο μεγάλη, που η διαφήμιση όχι μόνο καδορίζει τους όρους εμφάνισης και συμπεριφορών του αθλητή, αλλά παρεμβαίνει και στο ίδιο τον οώμα. Στην Ολυμπιάδα του Σιδηνεί ντύνοται αθλητές διαφήμισαν την εταιρεία τους με τατουάζ πάνω στο σώμα τους. Κάποια αλμήτρια μάλιστα είχε τα τατουάζ στο πιο προσωπικό σημείο του σώματός της, για να αξιοποιήσει έτσι η διαφριστική εταιρεία και το στοιχείο του φύλου της. Στο φαινόμενο του εμπρεμευτοποιημένου φετιχισμού του σώματός του, όπως ο αποκαλεί ο Ζαν-Μαρί Μπρούμ³, είναι σαφής η έλλειψη σεβασμού προς την ανθρώπινη υπόσταση. Η χρηματοποίηση, εξάλλου, του σώματος ως καταναλωτικού προϊόντος έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τη θεωρία του ανθρωπισμού.

Η εταιρεία που θα ενδιαφερθεί να χρησιμοποιήσει τον αθλητή, αντιμετωπίζοντάς τον ως ελκυστικό εμπόρευμα, πρέπει να τον θεωρεί αποδοτικό όσον αφορά την προώθηση των προϊόντων της. Προκειμένου να εξασφαλίσει την εμπορευματική σχέση με την εταιρεία δεν αρκεί η συμμετοχή του αθλητή στον αγώνα ή μια απλή κατάταξη¹ απαιτείται το ρεκόρ. Το ρεκόρ αποτελεί και τον μεγάλο αντίταλο που έθεσε η τεχνολογία² απέναντι στο πνεύμα του αθλητισμού. Με βάση αυτό μετρέται το αθλητικό έργο, «ποσοτικούς εταίρους». Το μέτρο αυτό, όχι εκείνο της ισορροπίας και της εγκρίσεως που έθεσαν οι αρχαίοι, αλλά η κωδικοποίηση της τεχνικής³ συνεπάγεται τα σκληρή και άνιση αναμέτρηση του σώματος με τη μηχανή της τεχνολογίας. Υπό αυτή την έννοια θα μπορούσε ο αθλητής να μετέχει και μόνος του στους αγώνες, αφού συναγωνίζεται με τη μηχανικά μέσα και το χρόνο, και όχι με τον άνθρωπο. Το ρεκόρ έχει αναχθεί μάλιστα σε τόσο σημαντικό παράγοντα των αγώνων, ώστε ακόμη και η νίκη χάνει μεγάλο μέρος από την αειά της, εάν δεν συνοδεύεται από μια νέα έχεχωρια πεποίθηση, ένα ρεκόρ.

Ο αθλητής, εκμεταλλεύμονος τη διάθεση των θεατών να βιώσουν έστω και ένα λεπτό συγκίνησης –που γρήγορα, ωστόσο θα ξεχαστεί, αφού θα υπάρξουν νέα ρεκόρ, είτε ώπος να κρατηθεί μείοντας την ενδιάφερον της αθλητικής αγοράς– επιδύωμει καθέ μεριά τη διαθεσιμότητα νίκης, από την οποία τόσο θα αφελθεί. Επειδή όμως υπάρχει για την ανθρώπινη φύση κάποιο όριο, η επιδώση του ρεκόρ οδηγεί με ακρίβεια στη χρήση κάθε μέσου, όχι μόνον θεμάτων αλλά και αθέμων (πχ. ντόνινγκ)⁴. Η μετατροπή –με το ντοπισμόστατο αθλητή σε άλγος κούρσας του ιπτάδρομου, δεν μπορεί σε κακία περίπτωση να θεωρηθεί αθλητισμός. Αθλητισμός είναι η υπέρβαση της ανθρώπινης φύσης και όχι ο εξαναγκασμός της και η φυσική της εξόντωση. Η υπεραποδοτικότητα του αθλητή μέσω των φαρμακευτικών ουσιών, πέρα από τους κινδύνους που εγκυρώνει για την υγεία⁵, αποτελεί ενός είδους βιασμό των φυσικών ικανοτήτων και του ανθρώπινου σώματος. Η χρήση των ουσιών αυτών, που αλλοιώνει την ίδια τη φύση του αθλητισμού, ακυρώνοντας και την όποια παιδιαγωγική και καινωνική του αειά⁶, έχει τις ρίζες της αποκλειστικά στον κερδών χαρακτήρα που έχει αποκτήσει ο σύγχρονος αθλητισμός.

Το αυστηρό πλαίσιο μέσα στο οποίο κινείται υποχρεωτικά ο αθλητής για την τελείωση της τεχνικής του, τον οδηγεί σε μια συστηματοποιημένη άσκηση, επίπονη και συχνά επικίνδυνη για την υγεία του, που λαμβάνει τη μορφή της απόλυτης υπερέδικευσης⁷. Η υπερεξέδικευση των αθλημάτων έχει εκτινάξει στα ύψη τα έσσοδα της βιομηχανίας αθλητικών προϊόντων. Το κόστος που έχει ένα ζευγάρι παπούτσια πεζοπορίας είναι τουλάχιστον έξι φορές μεγαλύτερο από ένα εργαστικό ημερομίσθιο, με αποτέλεσμα ο αθλητής να συμβάλλει τελικά στην παραγωγή υπεραέρα⁸. Η βιομηχανία του αθλητισμού (γήπεδα, υλικά, όργανα κ.λπ.), οπώς παραπτερεί ο Πιέρ Λαγκιγιούμι, έχει διεισδύσει σήμερα

σε όλους τους βιομηχανικούς και εμπορικούς κλάδους (φαρμακευτικά προϊόντα, διατροφή, ενδυμασία, τουρισμό κ.λπ.), και έχει επιβάλει έναν τρόπο αθλητικής ζωής¹⁰. Η μετατροπή του αθλητή στα αστεροπαγγελμάτια είναι γεγονός¹¹. Πράγματι, κοινωνίες του μέτρου δεν θα διέθεταν ποτέ τόσα χρήματα για τον αθλητισμό. Στο φαινόμενο αυτό προστιθέντων και τα αμυθήτω ποσά των μεταγραφών ή αυτά που εξοικονομούνται μεγάλες ομάδες¹², η βία ως αποτέλεσμα οικονομικών σκοπιμοτήτων¹³, τα υπέρογκα ποσά που υποδέχονται για τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων¹⁴, αλλά και ο χρηματισμός ορισμένων μελών της Ολυμπιακής Επιτροπής¹⁵, φαινόμενα που θέτουν σε αμφισβήτηση το κύρος του αθλητισμού και σε αβεβαιότητα το μέλλον του.

Η συστηματική άσκηση του αθλητή, που οδηγεί στην υπερεξέδικευση του, εμποδίζει την ολοπλευρή ανάπτυξή του και έχει ως αποτέλεσμα μια μονομερέως ζωής, που δημιουργείται στην απηρία της σημεριάς, όπως έλεγε ο Μαρκούζης¹⁶, ένας μονοδιάστατος τύπος ανθρώπου, καθώς ο αθλητισμός συνδέεται δομικά με μια οικονομική μόντα βάση. Παραλλήλα, μέσω του αθλητισμού, με την εισαγωγή του συστηματικού ανταγωνισμού, το παιχνίδι, που αναμφίβολα εμπεριέχει και καταναγκαστικό χαρακτήρα, «ποσοτικούς εταίρους»¹⁸. Ο καταναγκαστικός χαρακτήρας της άσκησης αλλοτριώνει το αυθόρυμπτο και παιγνιώδες στοιχείο του αθλητισμού, αφαιρώντας κάθε συναίσθημα χαράς και ψυχωγίας¹⁹. Σύμφωνα με το νόμο της αναγκαιότητας, η δραστηριότητα του αθλητή δεν είναι πια δική του, ελεύθερη και αυθόρυμπη, αλλά δραστηριότητα μιας καταπιεστικής αθλητικής λογικής²⁰, σύμφωνα με την οποία το σώμα μετατρέπεται σε ένα χειραγωγημένο εργαλείο. Σε αυτό το σύστημα, που προσφέρει ορισμένα πρότυπα σωματικών δραστηριοτήτων, εντάσσεται και ο σύγχρονος πολιτισμός του ελεύθερου χρονού²¹.

Τα αίτια του φαινομένου

Ποια είναι όμως τα αίτια του κερδών χαρακτήρα του σύγχρονου αθλητισμού. Το πρώτο από αυτά είναι η δομή της κοινωνίας. Το αθλητικό φαινόμενο αποτελεί μέρος της ζωής της κοινωνίας, έχοντας το χαρακτήρα κάθε κοινωνικής έκφανσης, αφού λεπτούργει παράλληλα προς τις υπόλοιπες κοινωνικές δραστηριότητες²². Αφού η κοινωνία σήμερα βασίζεται στον εμπορικό ανταγωνισμό²³, το πρόσωπο του αθλητισμού δεν μπορεί παρά να είναι ανταγωνιστικό και κερδών. Ο αθλητισμός, ως κοινωνικό μόρφωμα, αντανακλά το σύστημά της.

Ένα άλλο αίτιο, που διαπιστώνεται κατά την ανάλυση της δομής της κοινωνίας, είναι η έλλειψη της ανθρωπιστικής επιστήμης, που θα έπρεπε να βρίσκεται στο κέντρο μιας κοινωνίας ανθρωπιστικής. Η έλλειψη αυτή ενσιγχύει των αφελιμωτικό χαρακτήρα της σύγχρονης κοινωνίας, που υπάρχει όχι μόνο στις ανθρώπινες σχέσεις αλλά και σε όλα τα επιπε-

δα κοινωνικής δραστηριότητας. Σε μια έντονα ανταγωνιστική κοινωνία αυτό που μετρά σύνθετα είναι το αποτέλεσμα, και όχι η ποιότητα της εμπειρίας²⁴. Στον αθλητισμό ο φερειασμός συνεπάγεται τη συμμετοχή του αθλητή «στον αγώνα τον καλύν» και στο «ευ αγωνίζεσθαι», αλλά στη θήρα του κέρδους: Φυσικά υπάρχουν και αθλητές προϊστοριοί από τη φύση που επιτυχάνουν πρώτες νίκες γεράκινουμενού από αγάπη για τον αθλητισμό, αλλά, γενικά, βριοκόμαστε μακριά από την εποχή εκείνη κατά την οποία ο αθλητής συμμετέχει στους αγώνες για ένα απλό και λιτό βραβείο, χωρίς αντίτυπο²⁵. Η «αριστεία», που άλλως αποτελούσε την επιβράσσυντη της αγάπης προς τη συγκεκριμένη διαδικασία²⁶, σήμερα έγινε «φιλοπτωτιά», αυτοκοπούς, και ο πρωταθλητισμός αποτελεί το δύνεις του κάθε νέου, με την προσδοκία να καρπώθει το μικρό αποτέλεσμά του.

Το ούσιτημα αξιών που διαμορφώνειν από την κοινωνία επιδρά τόσο στον αθλητισμό, ώστε η συζήτηση σχετικά με τον κερδό και χαρακτήρα του ουσιαστικού να ταυτίζεται με το θέμα των αξιών της κοινωνίας²⁷. Τα πρότυπα που προβάλλονται σήμερα από το ούσιτμα αξιών καλλιεργούν το μέθο της επιτυχίας. Ο καθένας δογματίζεται προς αυτήν έναντι άρδες αμοιβής και ο σκοπός αγάπαι τα μέσα, αρκεί να τύχει καρπωστής της επιτυχίας²⁸. Μια και το θέμα «αθλητισμός» είναι ενταγμένο μέσα στον γενικότερο τρόπο λειτουργίας των κοινωνιών αξιών, δεν θα μπορούσε να συμβεί τίποτε διαφορετικό σ' αυτόν. Ως κοινωνικές αξεις προβάλλονται η οικονομική επιτυχία, το κυνήγι του κέρδους, η καταναλωτική δύναμη. Οι αξίες αυτές συντρέπονται με τη βοήθεια των ανάλογων κοινωνικών προτύπων, προσώπων που περιβάλλονται από αγήλη και προβάλλονται έντονα από τα μέσα μαζίκης ενημέρωσης²⁹. Με αντίστοιχο τρόπο λειτουργούν και τα αθλητικά πρότυπα το κοινωνικό γόντρο των πρωταθλητών δεν επιστέπαι τόσο στην ιδιότητά τους όσο στην κοινωνίκι τους εμπάρτηση ή στην ιδιωτική τους ζωή. Και ιδιαίτερα ενισχύονται το γόντρο τους τα μυθικά ενίστοις πάσα των επενδύσεων των πολιτών, που προβάλλονται ως απόδειξης της επιτυχίας τους: γι' αυτό άλλωστε και εντάσσονται στα προς μήμπτη πρότυπα. Αυτού του ειδούς η προβολή δεν αντιπροσωπεύει το γνήσιο πνεύμα του αθλητισμού, αλλά το αλλοτριώνει, ενώ παράλληλα δημιουργεί μια κοινωνική ομάδα ελίτ και ενισχύει το ναρκισσισμό της³⁰.

Ο πρωταθλητισμός, που στην αναπτυγμένη κοινωνία είναι στενά συνυπασμένος με τα πρότυπα της κοινωνικής επιτυχίας, βασίζεται σε δύο μέσα συμπληρωματικά μεταξύ τους, την επιλογή και την κατάταξή³¹. Η «πρωταρχία» τείνει να αποτελέσει και πιο το μοναδικό κύντρο του αθλητισμού. Που, λόγω πρότυπων, στοχεύει σήμερα στον πρωταθλητισμό. Ανάλογα μέτρα ισχύουν και ως προς την κατάταξη, δηλαδή κερδίζει κανείς και ανανωρίζεται η αειά του δύο πιο κοντά είναι στην πρώτη θέση. Ο αθλητής που κατατάσσεται τέταρτος περνάει στο περιθώριο, χάνοντας σε οικονομικό επίπεδο, ενώ σταν είναι εκτός εξδόσης θεωρείται το εαυτό του αποτυχόμενο. Αν μάλιστα είναι εικοστός κατατάσσεται στα υποχρονιά³². Ωστόσο, το πνεύμα του αθλητισμού, το «νους υγιής εν σώματι υγειεί», δεν εκπληρώνεται μέσο από την επιλογή και την κατάταξη. Όταν ο αθλητισμός γίνει επικείρηση όπου ο καθένας στοχεύει στην πρωτιά, οι αθλητικοί πνεύματα καταβαθμίζονται. Εξάλλου, η κοινωνική επιλογή και η κατάταξη αποτελούν τα μέσα διαίωνισης της κοινωνικής ιεραρχίας, με την οποία επεμπλένεται επισήμα η ανισότητα μεταξύ των ανθρώπων³³.

Ο αθλητισμός αποτελεί, λοιπόν, στις μέρες μας επιλογή κυρίων μας ελίτ πρωταθλητών, ικανών να πετυχώνουν σύστημα γίνεται καλύτερες επιδόσεις³⁴. Επιπλέον, το ρεκόρ αποτελεί όρο για τη μεταρρύθμιση του αθλητή από εργαστή σε επαγγελματία. Η επίδεινον είναι δηλαδή τη για τη μεταβολή του αποτελέσματος του χρόνου που διέθετε ο αθλητής σε ένα εμπορεύσιμο προϊόν με ανταλλακτική αξία³⁵. Ο αθλητής, προκειμένου να ανταποκριθεί στον σπλήρωτο ανταγωνισμό, είναι υποχρεωμένος να αφιερώσει πάρα πολλό χρόνο για τη βελτίωση, διά της τεχνικής, του ατομικού του ρεκόρ.

Αυτό, πέραν του ότι διαμορφώνει έναν αθλητή μονομερή, το καλλιεργεί και τη νοοτροπία ότι πρέπει να αντιμετωπίσει για τη διάθεση του χρόνου του. Με άλλα λόγια ο αθλητής είναι που πεπεισμένος ότι πρέπει να του αποδοθεί σε χρήμα ο χρόνος που επενδύσει για να προετοιμαστεί για το ρεκόρ. Από τα παραπάνω είναι σαφές ότι ο επαγγελματικός χαρακτήρας του αθλητισμού αποτελεί σημαντικό αίτιο του κερδώνου χαρακτήρα του³⁶.

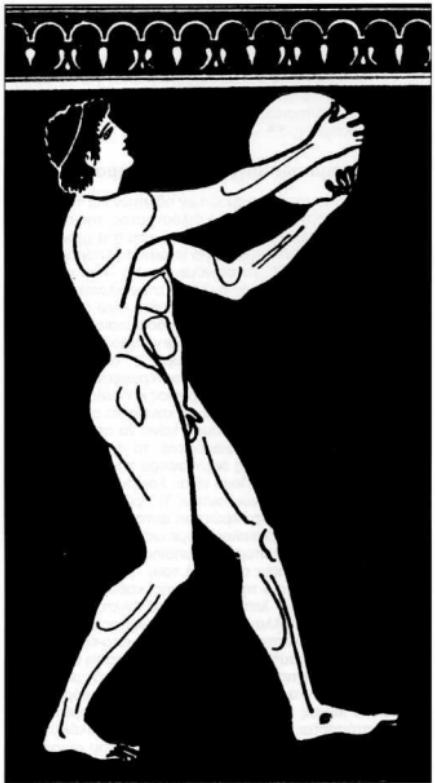
Τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος

Το φαινόμενο του χρηματισμού των αθλητών και της αγοραστικότητας, όπως την ονομάζει ο Φιλόστρατος, της αθλητικής νίκης³⁷ φαινεται πως έχει βαθύτερες ρίζες μέσα στο χρόνο. Εξάλλου, καταγγέλλεται και ως ένα από τα αίτια της παρακυμής των Ολυμπιακών Αγώνων³⁸. Το φαινόμενο αυτό –που στη φάση παρακυμής των αγώνων γενικεύεται– στην κλασική περίοδο εντοπίζεται περιστασιακά και μεμονωμένα, όπως όταν αποκαλύπτεται συγκεντρώνει τη γενική αποδοκιμασία του κοινωνικού συνόλου. Η αποδοκιμασία αυτή δεν περιορίζεται μόνο σε χρηματικά πρότυπα και άλλες τιμώριες³⁹, αλλά οδηγεί και στη διατύπωση ηθικών αρχών⁴⁰ που φανερώνουν πόσο προηγμένο ήταν η σύντηξη αξιών της αρχαίας κοινωνίας.

Αντιθέτως, σήμερα διαπιστώνει κανείς ότι ο επαγγελματικός χαρακτήρας του αθλητισμού τείνει να αποτελέσει ένα γενικεύμενο και καθολικό φαινόμενο, το οποίο υποβοηθά και το χαλαρό όρῳ ανοχής όσον αφορά την εμπορευματοποίηση του αθλητισμού. Ποιος είναι, λοιπόν, ο τρόπος αντιμετώπισης του φαινομένου αυτού; Τι πρέπει να γίνει; Μία αυθωρίθμητη απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι: «Τίποτα δεν μπορεί να γίνει, όταν παρακαλούσθομες ως θεατές το φαινόμενο της ανελέγκτης εμπορευματοποίησης του αθλητισμού, περιμένοντας να φτάσει στα όριά του». Μπορεί να φανταστεί κανείς στο πλαίσιο της σημερινής, καθοριζόμενης από οικονομικούς όρους, λειτουργίας του συστήματος, έναν αθλητισμό αγώνα, απαλλαγμένο από τον εμπορικό του χαρακτήρα; Τι θα προκύψει όμως από αυτόν τον «απο-επαγγελματισμό» του αθλητισμού⁴¹? Τι θα αποτελούσε για τη διεθνή βιομηχανία ένας αθλητισμός που δεν θα συνδέοταν με τα οικονομικά συμφέροντα των εταίρειών της με τα ρεκόρ; Και αν αφαιρέσουμε κανείς από τον αθλητισμό τον εμπορικό κλοιό που αναπτύσσεται γύρω του, θα γκρεμίζονται ολόκληρο το συκόδημα στο οποίο βασίζεται η βιτρίνα του συγχρονικού αθλητισμού, ή μήτως αυτό που θα αιτείμενα ότι αποτελούσε και την ουδιά του;

Η λύση του προβλήματος είναι δύσκολη. Η οικονομική απειράρχηση του αθλητισμού εντός του υπάρχοντας συστήματος είναι ουσιαστικά αδύνατη, γιατί δεν το επιτρέπουν τα συμφέροντα της ποτισμάτων και των απομζούν. Έτσι, μόνον οριακές αλλαγές είναι δυνατό να γίνουν, και ίσως κάποιες βελτιώσεις, ώστε τουλάχιστον να υπάρχουν στο ανθρώπινο σώμα, και να μπορείται να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα, με τόσο προκλητικό τρόπο, το κέρδος. Οιστόσο, η ρίζικη αναμόρφωση του κερδώνου χαρακτήρα του αθλητισμού είναι δυνατή μόνο υπό μια προϋπόθεση: την αναδόμηση της κοινωνίας. Μόνο με την αλλαγή της κοινωνικής δομής και του συστήματος αξιών της κοινωνίας μπορεί να διαμορφωθεί μια άλλη νοοτροπία. Και αυτό είναι δυνατό μόνο με την αναδόμηση της παιδείας, η μεταρρύθμιση της ποτισμάτων της οποίας θα οδηγήσει και στην αλλαγή της ιεραρχίας που με τη σειρά της θα επηρεάσει την κοινωνία, γιατί είναι διαλεκτική με τα μεταξύ τους σχέτη.

Αντι να λειτουργεί με ως πειθήνιο παιδί της κοινωνίας, αναπαρδόντας τις αξέις της, η παιδεία η ίδια μπορεί να δημιουργεί τις δικές της αξέις, που στη συνέχεια θα μετατρέπονται σε πρότυπα κοινωνικά. Έτσι, και τα πρότυπα επιτυχίας που έθεσε με αξέια πρωταρχήκη τη κοινωνία στο χώρο του αθλητισμού σήμερα, θα αντικατασταθούν με πρότυπα αξιών. Για το λόγο αυτόν είναι απαραίτητος τόσο ο επανα-

προσδιορισμός του ρόλου του αθλητισμού όσο και η δημιουργία ενός νέου μοντέλου του σύγχρονου πολίτη και αθλητή. Δεν υπάρχει επιστροφή στο ιστορικό γίγνεσθαι, ούτε μπορεί να σταματήσει ο ρους των πραγμάτων, αλλά μπορεί αυτός ο ρους να διευθετηθεί, έτσι ώστε να περιοριστούν στο ελάχιστο οι περιπτώσεις που, κατά κάποιον τρόπο, υπονοεύονται την ίδια τη συνοχή και τα πρότυπα της κοινωνίας, καταστρέφοντας με μολυσμένο αέρα το χώρο του αθλητισμού. Η συνεχής και συστηματική κριτική του κερδώνου χαρακτήρα του αθλητισμού εμποδίζει ως ένα βαθμό τη διαλύσισή του, αφού η ωραιοποίηση του φαινομένου αποτελεί έναν τρόπο συγκάλυψή του. Η μη αποσώπηση του προβλήματος βοηθά και στην απαλλαγή από την πλάνη στην εμπορικά συμφέροντα –που δρουν στο όνομα του αθλητικού ιδεώδους– κάνουν κάτι παραπάνω από το να ασχολούνται με πολύ συγκεκριμένους τομείς του αθλητισμού (σχολικός, λαϊκός), οι οποίοι ουσιαστικά περιορίζονται στη δημιουργία των «φιτωρίων» εκείνων που θα χρησιμεύσει στη στελέχωση του επαγγελματικού αθλητισμού⁴².

Εξάλλου, είναι απαραίτητο να εκφραστεί και μια διαφορετική άποψη, που δεν θα βασίζεται στην απόβεση της επίδοσης και θα είναι ικανή θα δώσει ένα νέο ήμικο περιεχόμενο στον αθλητισμό. Δεν είναι ανάγκη ότι γίνεται να τυχά-

νει κοινωνικής αναγνώρισης. Αθλητισμός είναι η σχέση του ανθρώπου με τη φύση, η επαφή με το περιβάλλον, μια δραστηριότητα ευχάριστη, και σωστήποτε, όχι ένα άγχος μετρήσεων, ένας εξαναγκασμός. Με βάση τα παραπάνω, η συμμετοχή στον αθλητισμό μπορεί να έχει ως κέντρο την αγάπη προς τη συγκεκριμένη δραστηριότητα και όχι την ιδιοτέλεια, το κέρδος που μπορεί να αποκομίσει κανείς από αυτήν. Δεν εννοούμε βέβαια την επιστροφή στην εποχή εκείνη που το βραβείο ήταν ένα κλαδί ελιάς⁴³. Είναι φυσικό η πολιτεία να αναγνωρίζει την επιτυχία των αθλητών και να τους αμείβει επειδή έγιναν ολιμπιονίκες. Η πολιτεία όμως, Όχι η πολευθερία επαφρίδια. Ούτε ισχυρίζομαστε πως είναι δυνατή η υπάρξη αθλητισμού χωρίς πρωταθλητισμό, γιατί δεν μπορεί να εκλεψει από τον αθλητισμό τη νίκη. Να μην αποτελεί όμως αυτό το παν⁴⁴. Το παν είναι το «εύ αγωνίζεσθαι». «Ο ανώτατος σκοπός του παιχνιδιού δεν είναι η νίκη, παρά από ποιούς δρόμους, με ποιους νόμους μάχεσα για τη νίκη», γράφει ο N. Καζαντζάκης. «Κάνε τη χρόνο σου και μη σε νοιάζει, αν πετάχεις, αν αποτύχεις, αυτό έχει μονάχα πρακτική, όχι ψυχική αξία». Ανάλογη αξία της εμπειρίας εκφράζεται και από τον Κ. Καβάφη, στην Ιθάκη. Με άλλα λόγια, ο αθλητής που θέλουμε δεν θα είναι δεσμός της δραστηριότητας του, ούτε θύμα της επιδιώξης του κέρδους σε μια κοινωνία ανθρωποτμήχανων, αλλά μια πολυδιάστατη προσωπικότητα.

Είναι λάθος, επομένως, η απόδοση ευθυνών σε μια μόνο ομάδα ανθρώπων, για παράδειγμα στους πρωταθλητές: η ευθύνη είναι κοινωνική και συλλογική. Είναι καρδός παναγίας μια επανάσταση στη σημερινή «κερδόσκοντρη» κοινωνία: μια επανάσταση που θα φέρει τον άνθρωπο στο κέντρο των πραγμάτων. Οστόσο, για τη ριζική αλλαγή της αντιλήψης που μετέτρεψε τον αθλητισμό σε εργασία και το σώμα σε πράγμα⁴⁵, απαιτείται πλήρης ανατροπή των πραγμάτων και όχι μια απλή μεταρρύθμιση, ώστε να αναχθεί σε πρότυπο ζωής το αθλητικό ιδεώδες.

Η ανθρώπινη δημιουργική συνείδηση διαθέτει τη δύναμη, αφού γνώρισε τον κόσμο, να τον αλλάξει, προσαρμόζοντάς τον στις επιθυμίες της. Τα λόγια του ποιητή ευαγγελίζονται μια κοινωνία στα μέτρα του Ανθρώπου: «Θεωρώ την ποιητή μια πηγή αθωτητάς γεμάτης επαναστατικές δυνάμεις. Αποστολή μου είναι να κατευνάων τις δυνάμεις αυτές κατεναντίον ενός κόσμου που δεν μπορεί να αποδεχεται η συνείδηση μου, έτσι ακριβώς, ώστε μέσω διαδοχικών μεταμφορώνων να φέρω τον κόσμο αυτόν σε αρμονία με τα ονειρά μου»⁴⁶.

Σημειώσεις

* Τα σχέδια των εικόνων του Ζωγράφου Νίκου Νομικού προέρχονται από το βιβλίο Ολυμπια του Z.N. Παπαχαλόπουλου, Αθήναι: 1960.

1. Για την εμπορική αξία του αθλητικού θέμάτου, βλ. Φρανσουά Γκαντερέ, Πιερ Λαγκινού, Ζινέτ Μπετρό, Ζαν-Μαρί Μπραν, Αθλητισμός, κουλτούρα και καταπέλτη, μτφρ. Γιάλ. Γεωργαντζή, Ουτοπία, Αθήνα 1982, σ. 55 κ.ε. Ο τίτλος του πρωτότυπου είναι *Sport, culture et répression*, και εκδόθηκε το 1972 από τις εκδ. Librairie François Maspero. Για την εμπορευματοποίηση του αθλητισμού, βλ. Πέλλα Στεπόπολη, Αθλητισμός, πολιτική και ιδεολογία, μτφρ. Βασ. Ζωΐνη, Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα 1986, σ. 63 κ.ε.

2. Βλ. Βασίλης Ηουλιανής Ντρόπου, μτφρ. Όλγα Γραβάνη, Παπαζήσης, Αθήνα 1999, σ. 42-48. Π. Μήτρας Δημητρίου - Ονομάριος Παλαιογάνης, Όλμες και Προβληματά του αιγαίνουρου αυτογνωμούτοκου αθλητισμού, Αθήνα 2000, σ. 13, 18, 45. Ο William Sadler έχει δώσει ήδη πολλούς σταν (μερκαρικά) αθλητισμού την παρατηρηση των υπερβολικών εμπορευματοποιημένων αθλητισμών, θεωρώντας τον αντικατόπτριο και επικοινωνιακό μια δικαιούχη ανταγωνιστική, αφρικάδη δυνημένη κοινωνία, βλ. David L. Fairchild, «Creative Sports: Antidote to Alienation?», *Journal of the Philosophy of Sport* 5 (1978), σ. 58.

3. Βλ. Γκαντερέ, Λαγκινού, Μπετρό, Μπραν, όπ. σ. 71 κ.ε., 98-107. Πρ. Ηουλιανής, άρθρ. σ. 48-51.

4. Για το περού ως καθοδηγητή πάνω στην επιπτώσεις των επιμέρους τεχνικών κάθε αγωνίσματος, βλ. Λαγκινού, όπ. σ. 33. Π.β. Nicholas Dixon, «On Sportsmanship and Running Up the Score», *Journal of the Philosophy of Sport*, 19 (1992), σ. 1-13.

5. Για τη χρήση χημικών ουσιών με σκοπό τη διεύθυνση της απόδοσης, βλ. Ηουλιανής, όπ. σ. 181.

6. Για τις απαγορευμένες ουσίες και πρακτικές και τις επιπτώσεις τους, βλ. στο

- ιδίο, σ. 95-135. Π.β. John M. Hoberman, «Sport and the Technological Image of Man», στο W.J. Morgan - K.V. Meier (επμ.), *Philosophic Inquiry in Sport*, Human Kinetics, USA 1995, σ. 202-208 και 257.
7. «Το τόπινγκ υπονοέμετε την ακεραιότητα του αθλητισμού», βλ. Houlihan, όπ., σ. 1995, πλ. Δημήτριου - Παυλογιάννης, ό.π., σ. 15.
8. Για την αθλητική υπερβεδείσεων, βλ. Μητρόη, όπ., σ. 25-26. «Όπως παραπέραι καις», η εξέλιξη του τοπινγκ χρειάζεται μέρα και από την εξειδεύσεων των αθλητών, βλ. Houlihan, όπ., σ. 55-91 και σ. 58-59 πν. 2.
9. Για την παραγωγή υπερβεδών, βλ. Γκατερέ, Λαγκιγούι, Μπερτό, Μητρόη, όπ., σ. 77. Μερικοί ανθρώποι αθίνεται ωραίας δημιουργίας, όπως το ποδόσφαιρο και το πάτσος, ενώνουν αμφιβόλες αθλητικές αξίες, όπως την υπερβολή της νίκης, βλ. Morgan - Meier (επμ.), σ. 330. Οπτόσων η παραγωγή υπερβεδών στον αθλητικό χώρο εντοπίζεται και στα άλλα τομείς, όπως οι υψηλές τιμές στα αθλητικά προϊόντα, οι οποίες υπενθύμισται στον μόνιμο στοιχείο των προϊόντων.
10. Βλ. «Αθλητισμός και βιομηχανία», στο Γκατερέ, Λαγκιγούι, Μπερτό, Μητρόη, όπ., σ. 39.
11. Για τον αστικό επαγγελματικό αθλητισμό, βλ. Στεφάνοι, ό.π., σ. 74-79. Για «Τα επήνια αθλήτρια και άλλα έσσα στα πλαισίουτερων πρωταθλημάτων στον κόσμο», βλ. τον πίνακα που δημοσιεύεται στην εφημ. *Το Βήμα της Κυριακής*, 10 Ιουν. 2001, ενότητα «Αθλητισμός», σ. A54 (πηγή: *The Times*). Πρώτος, με κολοσσαίο κέρδος «Πίλοτος από αστικό χρυσούς Μίχαελ Σουμάχερ, όπως αποκαλείται στο ομώνυμο όρθρο του Παν. Παπαδόπουλου, στο ίδιο. Π.β. περιο. Status 162 (Σεπτ. 2001), σ. 98-101.
12. Για τις «ποδόσφαιρικές μηνίνες» βλ. Gerhard Vinnai, Το ποδόσφαιρο σαν ιδεολογία, μετρ. Γιώργος Νταλιάνης, Διάστημα Βιβλιοθήκη, Αθήνα 1978, σ. 32-48. Βλ. Κ. Τσούτσης, «Λαρακαλόπουλος». Οι σύλλογοι με τα πόσια φουσκωμένα ταμεία στον κόσμο», εφημ. *Το Βήμα της Κυριακής*, 7 Φεβρ. 1999, ενότητα «Αθλητισμός», σ. A68. Βλ. επίσης «Τα 20 πλούσιατερα ποδόσφαιρικα σουπερμάρκετ», με τον υπότιτλο «Ποιος οι μεγάλες μονάδες βγάζουν χρήμα με ουρά, χωρίς κατ' ανάγκην να επιδεικνύουν και αγωνιστικές δικαιοσύνες», στο ίδιο, σ. A69. Επίσης δημοσιεύεται ο πίνακας «Ποιοι κερδόφορες επιχειρήσεις της μπάλας» (πηγή: Deloitte & Touche-Four Four Two), στο ίδιο, σ. A69.
13. Για τα φαινόμενα βίας και ρατσισμού στην Ευρώπη ως αποτέλεσμα και οικονομικών ασκοπήσεων, βλ. Roy Hughes, «The "Ugly Face" of Racism Bedevils Soccer», στην εφημ. *Herald Tribune*, 36/697 (Εβδ. 2001), σ. 1, 6.
14. Πόσο κορύτουν οι Ολυμπιαδές; Πάνω από τρία τριά διάσημους χρήματος θα διέταχταν για την Ολυμπιάδα της Βαρκελώνης, βλ. Vivi Simons - Andrew Jennings, Τα Αρετικά των Ολυμπιακών Αγώνων, μετρ. Γιώργος Κουουζόνελος, Ποντικί, Αθήνα 1997, σ. 12 κ.ε. 22-23 κ.ε. (πήγας πρωτότυπου: *The Lord of the Rings*, Ceres Productions Ltd, London 1992). Για το κόστος των σύγχρονων Ολυμπιαδών, βλ. Κυριάκος Σύμπανος, Μύρων, Απάντη και Βαρβαρόποτη, στο Ολυμπιαδές, Στάχυ, Αθήνα 1998, σ. 192-193. Π.β. Δημήτριου - Παυλογιάννης, «Ολυμπιαδές των προβλημάτων», ό.π., σ. 105-107. Βλ. επίσης Δημ. Δοντάς, «14 και για το 2000», με υπότιτλο «Αθηνά 2004: Εγκρίθηκε ο προϋπολογισμός από το Δ.Σ. της ΟΕΩΑ», εφημ. *Τα Νέα*, 22 Μαρτ. 2000, ένθετο «Ομίδα», σ. 5. Βλ. τον νέο προϋπολογισμό για την Ολυμπιάδα που ανέβαλται στα τέλη του 2004, στο άρθρο «Πώς μαρτύρεται η "πίτα" των 1.5 τριαντάρων», με υπότιτλο «Ο νέος προϋπολογισμός της Ολυμπιάδας αναλύτικά, με τις επιμέρους διαδικασίες για κάθε επιλεκτικό υπογραμμό», εφημ. *The Game* της Liberis Athens 10 (Σεπτ. 2001), ενότητα «Οικονομία», σ. 8-11.
15. Βλ. Γ. Νασίης, «Σκέψασθαι: Σύσανσις ο ευρωπαϊκός τόπος αφιερωμένοι τον Σύμμαχον», εφημ. *Τα Νέα*, 26 Ιαν. 1999, ένθετο «Ομίδα», σ. 5 και Μαν. Μαυρομάτης, «Και ο Σύμμαχος με τον οποίο σκανδαλώνει», στο ίδιο, σ. 6. Βλ. επίσης «17 αρθράτων: αμηδαράτων για το Σύμβολο», εφημ. *Εκείνερποτιά*, 16 Μαρτ. 1999, σ. 53. Βλ. επίσης Γ. Νασίης, με τίτλο «Παραποτήμα» και υπότιτλο «Η Προβοστά της Ολυμπιάδας ήδης πήταν τα τίτλα των Τάιμς του Λονδίνου», *Τα Νέα*, σ. 6. Πα. Για τις εμπορικές συναλλαγές της ΔΟΕ, βλ. Simson - Jennings, όπ., και Σωτηρούλας, ό.π., σ. 206 κ.ε.
16. Βλ. Γ. Νασίης, «Απόστας 2: παραδ. Ημέρας 9, 4-6»: Επινόησης Αύτολκος, (πάστα, 282 Ν, παρδ. Αθηνάς 10, 4); «Ξενοφόν, Σύμπτοιος 2.17: Απομνημονεύματα 1.2-4: Ισοκράτης, Πανηγυρικός 1-3, Περὶ αντιδόσεως 250, Επιστολαὶ 8.5 Γαλονῆς, Προτρεπτικός ἐπὶ Τέχναις, 10-14».
17. Herbert Marcuse. *Ο μοναδικότατος ανθρώπος*, μετρ. Μητρόη Λυκούρης, Παπαζήση, Αθήνα 1971.
18. Βλ. Μητρόη, ό.π., σ. 14.
19. Για το πανχύι με δραστηριότητα εθελοντική και ελεύθερη, που ανήκει έξω από την τροχή της συνιστωμένης ζωής, βλ. Johan Huizinga, «The Nature of Play», απόσταση από το έργο του *Homo Ludens: A Study of the Play-Element in Culture*, Beacon Press, Boston 1955) στο Morgan - Meier (επμ.), ό.π., σ. 57. Βλ. επίσης Eugen Fuerst, «The Ontology of Play», και Jean-Paul Sartre, «Play and Sport», στο ίδιο, σ. 100-105 και 110-113 αντίστοιχα.
20. Βλ. Λαγκιγούι, ό.π., σ. 49.
21. Για το πολύτιμο το ελεύθερου χρόνου, βλ. Μητρόη, ό.π., σ. 13, 68, 70-71, 73. Βλ. Houlihan, ό.π., σ. 49.
22. Βλ. Fairchild, ό.π., σ. 57-59: «Ο θεαμός του αθλητισμού ενοσωματώνει και ενισχύει πολέμους από τις ιδεές αριθμητικής οδης υπό τηρούντων στην κοινωνία μας», Π.β. Houlihan, ό.π., σ. 19.
23. Βλ. Καρλ Μαρξ, «Αθλητισμός της Φλασφερίας», στο έργο του *Πρετράγια Βραβούτοι, Ιστορία των Μαρξισμού*, μετρ. Μητρόη Ζορμά, 1, Θουσίας, Αθήνα 1976, σ. 138-144 (ήπιος πρωτότυπου: *Historia Marksizma*).
24. Βλ. Fairchild, ό.π., σ. 58.
25. Βλ. Κωνσταντίνη Ι. Γούγκατη, «Το νόματα της Ολυμπιακής νίκης στην κλασική αρχαιότητα», Πρακτικά των Επιτελουμένων Συμποσίου με θέμα «Ο Αθλητής στο κατώφλι του 21ου αιώνα», Αθήνα 2004, λαμπά 4-5 Απρ. 1998, σ. 95-105.
26. Όμηρος, ίλ. Ψ 357, 659, 669, Οδ. θ 127, 129. Π.β. Πίνδαρος Ολ. 3. 43-44, Πυθ. 10, 28-29. Νέα 1, 10-11, 5, 48-49.
27. Μερικοί υποστηρίζουν ότι ο θεαμός αθλητισμός σήμερα όχι μόνο ανικαπτώποτε συγκεκριμένων κυριαρχών κοινωνικών αξιών, αλλά αριθμητικές φορές της διανοίας κινδύνου, βλ. Fairchild, ό.π., σ. 58, 59.
28. Το γεγονός ότι το τρόπος ζωής στρέφεται γύρω από την επιτυχία σημαίνει πως η ανταγωνισμός εκτιμάται μόνης σαν μελετήβια ως ένας απόδοσης τρόπος για να ξεχινήσει κάπιας αδόκτονο σε μεγαλύτερο βαθμό από κάτι αλλά, βλ. Fairchild, ό.π., σ. 59.
29. Για την κυριαρχή ιδεολογία των ΜΜΕ βλ. Γκατερέ, Λαγκιγούι, Μητρόη, Μητρόη, ό.π., σ. 17. Από το 1976 οι Ολυμπιακοί Αγώνες, όπως οι περισσότεροι αγώνες, έγουν απότομα απόκτησαν δύναμη εξέρτηση από τα χρήματα που διαθέτει τη πλειόρεση, βλ. Ellis Cashmore, *Making Sense of Sport*, Routledge, London and New York 1990, σ. 141-147.
30. Τα αναφέρονται αποτελέσματα του ανταγωνισμού, εκτός από το ναρκοσιμάριο, είναι και η δημιουργία του μέθου στην επιτυχία, η επιτυχητότητα, η σύγκρουση και ο εγωισμός, βλ. Γκατερέ, Λαγκιγούι, Μητρόη, Μητρόη, ό.π., σ. 12.
31. Για την κοινωνική ιεραρχία, που χαρακτηρίζεται από την κατάταξη και την κοινωνική επιτοχή, βλ. Μητρόη, ό.π., σ. 15-17.
32. «Ο διευθύντες είναι ένα πτώτο», βλ. Δημήτριου - Παυλογιάνης, ό.π., σ. 69-71.
33. Βλ. Μητρόη, ό.π., σ. 15.
34. Για την αθλητική σταγονοβίωση και τη μειοδική επιλογή των αθλητών, βλ. Μητρόη, ό.π., σ. 26-27 και 150.
35. Για τη θεωρία της εργασιακής αξίας, σύμφωνα με την οποία το μέτρο της εργασίας είναι ο χρόνος, βλ. Μητρόη, ό.π., σ. 140.
36. Ο επαγγελματικός καρπότηρος του σύγχρονου αθλητισμού, ειδικά στο ποδόσφαιρο, έχει δεχτεί την αμφισφορή και έχει ως αποτέλεσμα την απομάκρυνση των παιδιών, βλ. «Auf Distanz zu den Millionären»: Οι αποδοχές έγουν απομάκρυνει από τους επαγγελματιώνιους παιδικούς», εφημ. *Süddeutsche Zeitung* 39 (17 Φεβ. 2000), σ. 41. Για τη διαμαρτυρία οπαδών σε ποδοσφαιρικό αγώνα, κατά την οποία οι παίκτες αποκαθίστανται με τη χρήση πανώ που τους χαρτίζεται με ωμοφορίες, βλ. εφημ. *Süddeutsche Zeitung*, 10. ημ.
37. Φλάστρατος, Γυμναστικής 45: «τοιο πωλεῖται και μινεύεται τός νίκος». Για την επαγγελματικό καπογραφήμα των αθλητών οι αθλήτες *Παιανίας* 5, 21, 3, 5, 21, 5, 21-8, 9, 21, 21, 13, 21, 25, 15, 21, 21, 16, 3, 31, 6, 18, 6, Γαλονής, Προτρεπτικός ἐπὶ Τέχναις 8, 9, 10, 14, Πτ. St. G. Miller, *ARETE: Greek Sports from Ancient Sources*, Univ. of California Press, Berkeley-Los Angeles-Oxford 1991, σ. 165-182, αλλά και οι γυναικεί τους *Φλάστρατος*, ό.π. Β. E. Norman Gardiner, *Athletics of the ancient world*, Oxford 1930, σ. 100-101).
38. Φλάστρατος, Γυμναστικής 45. Π.β. Ευάγγελος Παύληνς, *Ιστορία της Γυμναστικής*, Κυριακόπειο, Θεονίκη 1977 (σ. 1927), σ. 300-308.
39. Για τις τιμωρίες των δωροδοκηθέντων αθλητών βλ. Παιανίας 5, 21, 2-3, 5, 21, 8, 13, 1, 6, 18, 6, 6, 2, 2-3.
40. Για το τοίκο νόμο των επιγραφών των αγαλμάτων που φιλοτεχνήθηκαν με τα χρήματα από τη επιβλητική πρόστιμο, βλ. Παιανίας 5, 21, 4, 5, 21, 6-7.
41. Στα οφέλη του «ποδο-επαγγελματισμού» του αθλητισμού έχει αναφερεί ο Peter S. Wenzl, επανδρώντας σε εκείνες της μεγαλύτερης ιστορίας για τις γυναικεί βλ. Morgan - Meier (επμ.), ό.π., σ. 321-322.
42. Βλ. Δημήτριου - Παυλογιάνης, ό.π., σ. 14.
43. «Καλεῖται δε έπια καλλιτελέφανος, καὶ τοῖς νικών τα 'Ολυμπία μαθεστηκέται»: Παιανίας 5, 15.
44. Βλ. ο σύνολο που έχει αποδεθεί στον Vince Lombardi: «Η νίκη δεν είναι τα πάντα, είναι άμμος το μανοδόκ πράγμα», στο άρθρο του Fairchild, ό.π., σ. 59.
45. Βλ. Γ. Καλοκατς και Z.-M. Μηρού στο Αθλητισμός, κούνιτσα και καταπάνε, ό.π., σ. 26.
46. Οδύσσειας Ελύτης, «Αναλογίες Φωτός», στο Σύγχρονα Παιτές 2, Άκμαν, Αθήνα 1979, σ. 202.

The Profiteering Character of Modern Athletics

Konstantina Yoggaki

This article investigates the phenomenon of athletics as a social plasm, in the light of its profiteering aspect, which today tends to undermine not only the athletic spirit, but also the system of values of the society in general. The questions to be answered are the following: what exactly is the profiteering character of the athletics, what reasons have created this modern phenomenon, how this problem can be solved?

On the basis of modern data there is the possibility the profiteering character of athletics to be refuted, so that the athletics to regain their lost originality. Prerequisite for the success of this objective is the radical reconstruction of the social structure and system of values, which will be carried out in parallel with a reformation in education, so that the latter, now being a servant, will become the creator of society. Thus, the models and standards of success of modern society will be replaced by paragons of values, so that a new conception will be formed, completely different from the glorification of performance and records, which will add a new moral content in athletics.